

Актуальними напрямками подальшої розробки окресленої проблеми є розробка дієвих методик спрямованих на подолання синдрому емоційного вигорання фахівців з музичного мистецтва.

Література

1. Бойко В.В. Энергия эмоций. – СПб.: Питер, 2004. – 474 с.
2. Величко А. Основні детермінанти емоційного вигорання особистості / А.Величко // Вісник Київського Ін-ту бізнесу та технологій: зб. – К.: КІБІТ, 2012. – Вип. № 1 (17). – С. 89.
3. Карамушка Л. М. Технології роботи організаційних психологів: навч. посіб. / Л.М. Карамушка. – К. : ІНКОС, 2005. – 366 с.
4. Кулик С. М. Психологічні проблеми професійної адаптації вчителів / С. М. Кулик // Актуальні проблеми психології / [за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки]. – Т. 1. – К. : Інститут психології ім. Г. С.Костюка АПН України, 2001. – 256 с.
5. Maslach C., Jackson S. E. MBI: Maslach burnout inventory. Palo Alto. Los Angeles, 1986.
6. Schaufell, W.B., Enzmann, D. And Girault, N. Measurement of burnout: A review. In Professional Burnout: Recent Development in Theory and Reserch ed. W. B. Schaufell, C.Maslach and T.Marek, pp. 199–215, Washington, DC: Taylor&Francis.

УДК 78+796:373.3.015.311-057.874

БЕРЕЖНИК Б. В., КАЧУР М. М.
Мукачівський державний університет

МУЗИЧНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Важливу роль у становленні креативної, ініціативної особистості, що прагне реалізувати себе, досягти успіху, відіграє творча діяльність. Гра – найбільш цікава і вільна діяльність людини, що несе в собі естетичну цінність, активізує інтелектуальну та емоційну сфери особистості, приносить задоволення. Ігрова діяльність характеризується багатогранністю впливу на формування особистості – з нею пов'язується трансформація психічних процесів, удосконалення пізнавальної діяльності, розвиток соціальних якостей і форм поведінки, здатності дитини до творчості [2, с. 4].

Український педагог-гуманіст В. О. Сухомлинський, наголошуючи про значення та навчально-виховний потенціал гри, зазначав: «У грі розкривається перед дітьми світ. Розкриваються творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку. Гра – це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що запалює вогник допитливості і любові до знань» [5, с. 95].

Одним із найбільш ефективних засобів виявлення художньо-творчого потенціалу особистості, формування у дітей молодшого шкільного віку інтересу до музичного мистецтва та занять музичною діяльністю, розвитку творчих здібностей є музично-ігрова діяльність. Період молодшого шкільного віку, що характеризується стрімким становленням інтелектуальних, почуттєвих та вольових функцій, є вирішальним для розвитку пізнавально-творчої активності. Доцільність використання музичних ігор обумовлюється і

психолого-фізіологічною природою дитини молодшого шкільного віку: непосидючістю, бажанням рухатися, перевтілюватися, співати, танцювати [4, с. 25].

В. Верховинець – український композитор-педагог, етнограф і хореограф, автор «Весняночки», самобутньої збірки ігор для дітей з піснями й танцями – особливу увагу приділяв музично-ігровій діяльності, став одним із основоположників музично-ігрового репертуару. Педагог заснував і реалізував синтетичну форму художньо-естетичного виховання, яку можна визначити як театралізовану пісенно-танцювальну гру [3, с. 156]. Кожна гра – це інсценізація пісні-танцю, що передбачає наявність драматургії, реквізиту, пантоміми, розподілу ролей між вихованцями й здатності до перевтілення [3, с. 157].

Обумовлюючи педагогічну цінність музично-ігрової діяльності, В. Верховинець виокремлює такі функції гри, як: зміцнення дитячого організму виконанням фізичних вправ та танцювальних рухів; стимулювання дитячої фантазії і творчості; розвиток уваги, спостережливості, волі; виховання самостійності, дійової рішучості; утвердження дружніх стосунків у колективі, реалізація потреби у співробітництві; формування умінь самоконтролю та саморегуляції (керування власними емоціями та почуттями), а також здійснення психотерапевтичного впливу на дитину шляхом акцентуації позитивних емоцій. Учений справедливо вважав, що запропонований ним творчо-стимулюючий підхід до організації ігрової діяльності дозволить педагогу вивчити індивідуальні можливості дітей, створити умови для розкриття творчих можливостей кожної особистості. «Хай малеча бавиться, співаючи, і хай співає, граючись, – писав композитор, – в цьому надзвичайно велика потреба у самої дитини, у її дитячого товариства та усього молодшого покоління нашого музичного народу» [1, с. 25].

Серед розмаїття колективних дитячих музичних ігор Ю. Поплавська розглядає специфіку музично-дидактичних як особливого виду ігрової діяльності дітей, у процесі якої зреалізуються не тільки дидактичні (навчальні) цілі та завдання. Музична гра, на думку авторки, «живиться» музичним мистецтвом; як пізнання і відтворення світу людини, вона є основою для художньої позиції дитини, сприяє розвитку музичної та загальної культури школяра, формуванню його духовної сфери [4, с. 57]. Проте, зазначає дослідниця, незалежно від навчальних завдань, які досягаються кожною дидактичною грою, спільною рисою їх є наявність елементів творчості. Взаємозв'язок навчання (процесу засвоєння знань, умінь і навичок) та ігрової музично-творчої діяльності молодших школярів при систематичному і планомірному керівництві педагога збагачує ці два процеси, активізує навчальні і музично-творчі можливості дитини, формує способи орієнтування в нових і незнайомих музичних ситуаціях, сприяє накопиченню музичного та життєвого досвіду [4, с. 57].

Отже, педагогічно організований процес музично-ігрової діяльності школярів на уроках музичного мистецтва – передумова формування пізнавальної активності учнів, чинник творчого розвитку особистості. Опора на гру, ігрові форми, методи та прийоми у процесі організації музично-творчої

діяльності молодших школярів слугує важливим засобом стимулювання творчого потенціалу особистості, ефективним способом художньо-творчого самовираження дітей молодшого шкільного віку.

Література

1. Верховинець В. Весняночка: Ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. – 5 вид. – К. : Муз. Україна, 1989. – 342 с.
2. Кудикіна Н.В. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі: Монографія. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2003. – 272 с.
3. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432с.
4. Поплавська Ю. О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі: Навчально-методичний посібник для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, студентів і магістрантів вищих педагогічних навчальних закладів та навчальних закладів культури і мистецтв. – Видання 3-тє, змінене та доповнене. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. – 128.
5. Сухомлинський В. О. Народження громадянина // Вибр. Твори: В 5 т. – Т. 3. – К. : Рад. школа, 1997. – 582 с.

УДК 37.016:78]159.964

БЄДНА Ю.О.
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

МЕХАНІЗМ ВПЛИВУ МУЗИКИ НА ПІДСВІДОМІСТЬ УЧНЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Загалом навчання, як процес діяльності, має тенденцію набувати певного часового ритму. Це особливо помітно там, де є звуковий супровід, ритм певних сигналів, які слідуєть один за одним. Ми можемо спостерігати деяку рівномірність та одноманітність рухів, яка використовується людиною в житті. Власне ритмічним подразником для людини слугує музика.

Питання, як впливає музика на людину цікавило Авіценна, Аристотеля, М. Бехтерева, І. Гольдварга, І. Догілля, А. Коротаєва, В. Лобзіна, Г. Лозанова, Піфагора, П. Понтвика, М. Решетнікова М. Тумбі, А. Ухтомського та інших.

Музика може виступати засобом відволікання людини від думок, що її турбують, а також – заспокоєння і навіть лікування. Значну роль відіграє музика як засіб «боротьби» зі втомою.

Використання музики відповідного стилю, жанру тощо, допомагає людині виконувати напружену розумову роботу, залишатися водночас сконцентрованою на своїй діяльності; розслаблення, якому сприяє музика, підтримує здатність і готовність розуму цієї людини до концентрації своєї уваги.

За дослідженнями доктора Г. Лозанова, найкращим чином цій меті відповідає музика в стилі бароко: твори Й. Баха, Г. Генделя, А. Вівальді. За його словами, розмір і ритм цих творів синхронізують розумові і тілесні рухи людини.

Для стимулювання працездатності школярів і ефективності їх навчання доцільно використовувати різноманітний музичний супровід, який допомагає

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>